

ZSIDÓ DIÁK

MAGYAR ZSIDÓ EGYETEMI HALLGATÓK LAPJA

A munka A keresztény és zsidó ifjuságnak együtt kell dolgoznia a jövő Magyarországaért — mondja Zilahy Lajos

megindul. Nincs akadály, mely útját állja. Az eszme elindult, az eszme megvalósítása önzetlenül, az élet szebb jövőjének reményében indult el egy nép fanatikus szerelmesének ifjú lelkéből. — A fiatalság mindig ideális és lelkében közel él minden fiatalhoz; a vezetők, a nevelők, az irányítatók öregek voltak azok, akik gondoskodtak, hogy a fiatalságnak különbséget nem ismerő, előítéletektől mentes természeti adottságát minden erővel elnyomják. — De egy fiatalon érő nemes lélek jankiál-tása és a lelkiismeret-ébredés szava, mely nemzetépítő testvéri munkát hirdet, még talán egymás mellé tudja állítani az ifjúság minden rétegét.

Zilahy Lajos, amikor a szociográfiai munkák megvalósítására az ifjúsághoz fordult, nagy életbölcséségről tett tanúságtételt, mert jól tudhatta, hogy önzetlen munkát egyedül az ifjúságtól várhat. Attól az ifjúságtól, melynek hajlékony, befolyásolható természete könnyen dobja oda magát az üres jel-szavak játékvárá, de amely történelmi tradícióként örökölte ugyanakkor a végszükség hívó szavának megértését.

Ma az egész ifjúsági sajtóban kitörő lelkesedéssel olvasunk a nemzetépítő munka megindulásáról, a szociográfia-ról, egy új észszerű és egészséges föld-birtokreformról és telepítésről, mely egy nemzet új, boldog korát lesz hívva megvalósítani. Az ifjúsági sajtó, mintha szerves egész lenne, szervezetten áll már az új gondolat szolgálatában!

Az egész világon mozgalmak „vezéri” uralmát látjuk feltűnően. Nálunk mindenütt mozgalmak, újabb és újabb mozgalmi átalakulások vannak folyamatban. De mi tulságosan felvilágosodottak, mi erősebb individuumok, mi kritikusabb egyéniségek vagyunk annál, hogy eklekticizmusunkat féltetve egy belső mozgalom uniformizált név-telenségét kritikálatlanul elfogadjuk, — hangoztatja zsidó ifjúságunk. Ez, még önteltségünk elvakultságában sem lehet, azonban jó kifogás. Mert, ha így is lenne, — bár nem látom bizonyítva — még akkor is a körülöttünk élőknek legalább módszereikhez kell alkalmazkodnunk. Szervezett erők mellett egy közösség sem boldogulhat szervezetség nélkül. Ha egy barna „szellemiség” milliókat tudott kritikálatlanul mozgalomba tömöríteni, miért ne tudnánk mi is — kritikával — mozgalmi, szervezett életkeretek között élni?!

Ha majd ez a zsidó ifjúság elég érett lesz ahhoz, hogy megértse a kornak ez intó, hívó szavát, majd akkor jöhet el az ideje annak, hogy az egész zsidó ifjúság egységesen egy nemzetépítő munka részesevé vallhassa magát, — mert most csak egy töredékről lehet beszélni, — majd akkor lehet egy új zsidó reneszánszról álmodni.

Nem ismeretlen a Zsidó Diák olvasói előtt az a mozgalom, amely Zilahy Lajos, a kiváló író s a „Magyarország” szerkesztőjének kezdeményezésére nemrégiben megindult. A nagyjelentőségű mozgalom célja a magyar föld, a vidék alapos megismerése révén egy egészséges telepítési politika s a föld-birtokrendezés súlyos kérdésének megoldása, illetőleg ezeknek előkészítése. A szociográfiai munka elvégzését a magyar ifjúság széleskörű bevonásával és megszervezésével látja megvalósíthatónak Zilahy Lajos. Nagyszabású elgondolása szerint tervszerűen csoportokba osztott szakemberek feladata lenne azoknak a helyi viszonyoknak tanulmányozása s a szükséges adatok feldolgozása, melyeknek alapján a központilag kidolgozott és irányított telepítési és földbirtokrendezési munka megindulhat.

A magyar élet legégetőbb kérdéseinek megoldását célzó mozgalomról s ezzel kapcsolatban a magyar zsidó ifjúság szerepéről, Zilahy Lajos a következőket volt szíves lapunk számára mondani:

— A szociográfiai mozgalomtól a telepítés és a magyar földbirtok korszak-alkotó elrendezésének első legfontosabb lépését várom. Ez a feltérképezési munkát rövid időn belül tiszta képet fog

tárni a magyar társadalom elé, hogy mit lehet és hogyan kell csinálni. Mindaddig a telepítés csak mint üres jelszó úszott a magyar közéletben és azok a szakemberek, akik ezzel a nagyjelentőségű kérdéssel foglalkoztak, igen gyakran ellentétbe kerültek nemcsak egymással, hanem önmagukkal is. A szociográfiai munkát azt a szerepet fogja betölteni a magyar föld beteg szervezetében, mint az orvostudományban a röntgenfelvétel.

— Mik ennek útjai?

— Ezzel a mozgalommal kapcsolatban elsősorban az ifjúság közreműködését várom, különösen a cserkészeket, akiknek főbuzgalmi csapata a magyar falvak sorsának részletkérdéseibe hatolva igen fontos feladatokat tölthet be.

— Hogyan látja lehetségesnek Szerkesztő Ur a keresztény és zsidó ifjúság együttműködését?

— A keresztény és zsidó ifjúság együttműködésének szükségességét már régóta hirdetem.

— A testvértelen magyar nép nem nélkülözheti a hazafias és friss-szellemi zsidóság testvériségét. Hiszem, hogy a gazdasági viszonyok javulásával és az ifjúságnak egy új telepítési politika kereteiben való elhelyezésével ez a kérdés

önmagától megoldódik, mert ez nem lelki, hanem elsősorban gazdasági szakadás.

— Szerkesztő Ur, mint a magyar ifjúság minden rétegének régi és alapos ismerője, miben látja a magyar zsidó egyetemi ifjúság szerepét és feladatát a jövőben?

— Ennek az elgondolásnak alapján az az érzésem, hogy a magyar zsidó egyetemi ifjúságnak teljes figyelemmel kell kísérnie ezt a mozgalmat, mert sorsának emberi és európai megoldása csak a magyar keretek között történhetik, amikor a közelben igen nagy néptestekben hatalmas antiszemita áramlatok vannak folyamatban. Az utolsó években sok minden történt: elsősorban a zsidó kapitalizmus világviszonylatban való megrendülése, a németországi hitlerizmus, a román Vasgárda közeledése; mindez bizonyos magyarországi keservek dacára is arra kell, hogy eszméltesse a zsidó diákok: „A nagyvilágon e kívül nincsen számmodra hely.”

Az interjúhoz hozzáfűznivalónk nincsen. Ugy adjuk át Zilahy Lajos üzenetét a magyar zsidó ifjúságnak, ahogy ő elmondotta. — Mert, amit mi véleményünkben hozzátehetnénk, az olvasható az ő szavaiból.

Kásztel Géza

Dr. Schwarz Mór:

Pater Bangha

Bangha páter, a zsidóspecialista katolikus pap fáradhatatlan buzgalommal tartja előadásait, állítólag a zsidókról, valójában a kereszténységről — a zsidóknak. És hogy az idők nyomása alatt mennyire megtört bennünk a gerinc, misem mutatja jobban, mint az a tény, hogy a zsidók tényleg meghallgatják ezt az embert, aki a kurzus forró éveiben nem egyszer tett tanúságot arról, hogy mennyire gyűlöli a zsidót és hogy az úgynevezett „zsidó ujságok” (Ujság) a papírost nem kímélve, teljes terjedelmükben közlik ezeket a lélek-fogdosó, tértítő előadásokat. Nem tehetek róla, ha a báránybőrbe bujt farkas meséje jut eszembe, mikor Bangha olyan nagyon meg akarja oldani a „zsidókérdést”, mert engem a zsidót nagyon szeret és fájdalommal telik meg lelke, ha szenvedéseimet látja. A megoldás egyetlen módja — kitérni: Min-

den elképzelhető és elképzelhetetlen módon hizeleg nekünk, kikerési fájó pontjainkat és megnyalogatja azokat nyelvével, hogy azután lenyeljen bennünket.

Tiszteljük és becsüljük a mások meggyőződését (nem úgy mint mások teszik), de a mi számunkra a zsidó vallás a legjobb és legfenségesebb. A zsidó etika oly magas és oly gazdag, hogy más vallásoknak is jutott belőle. A zsidó vallás a gondolat szabadságát hirdeti, szeretetet az embertárs iránt, alázatot az Istennel szemben. A zsidó vallás türelmet hirdet és nem ártana, hogyha már annyit mindent megtanultak tőlünk, a türelmet is megtanulnák. Gündisch Ottó az evangélikus presbitergyűlésen azt mondta: „A türelmes-ség veszedelmesen hasonlít a közömbös-séghez”. És ez a türelmetlenség, min-

den ádáz következményével együtt ott-hon volt és van a keresztény táborokban. Ez a zsidókérdés egyik főeredője. De ez a türelmetlenség nem fog megriasztani bennünket, amint apáinkat sem tántorította meg. Megmaradunk az ősi, jónak bizonyult utakon. Vallásunkban megtaláljuk mindazt, ami erősebb, a legmagasabb, megtaláljuk a tiszta Egyisten hitet és a legmélyebb, különbséget nem tevő emberszeretetet, miért mennék máshová?

Már pedig — hála a Mindenhatóknak — a zsidó tömegnek van jelleme.

Zsidókérdés nincs, a zsidókérdés csinalják. Egy igazán keresztény társadalomban nincs zsidókérdés, csak ott él az ilyesmi, ahol a zsidógyűlölet penészgombáját szeretettel ápolják. Nem a zsidóktól, hanem csakis a keresztényektől függ, hogy ily „kérdés” ne za-

varja az élet nyugalmát. Éppen a keresztény papokra váró igen nemes feladat ez, az ő kötelességük megtanítani a keresztényt, hogy a zsidóban testvérét lássa, az ő dolguk, sőt kötelességük, hogy hűveikből kiirtsák azokat az előítéleteket, melyeket két évezreden át hivatásukat félreértő papok beléjük neveltek, és amelyek a keresztényt a zsidótól elválasztják. A keresztény ne gyűlölje, ne nézze le a zsidót, ne legyen bizalmatlan vele szemben. A zsidó sohasem bizalmatlan a kereszténnyel szemben, — mint ezt Bangha állítja —, hanem csakis elnyomójával szemben az. Ez a bizalmatlanság jogos és természetes, ezt a bizalmatlanságot a zsidóság tragikus történelme igazolja. Az oly kereszténnyel szemben, akinek szeretetet, türelmet, megértést tapasztal a zsidó, igen hálás és egyik sem érzi, hogy „zsidókérdés” van.

Mi tehát a zsidókérdés megoldása?

A méreg eltüntetőinek, a belenevelőknek leintése.

Befejező előadásában a „zsidókérdés” legmélyebb alapjának természetesen a világnézet különbséget látja. Biztat bennünket, hogy modifikáljuk, revidáljuk világnézetünket. Hivatkozik keresztény értékekre, Dante, Pasteur, Marconi, Prohászka, Apponyi, kik meggyőződéses katolikusok voltak vagy azok. Eltekintve attól, hogy oly értékek (és még nagyobbak) nálunk is találhatóak, vajjon miért modifikáljuk világnézetünket? Az etikában nem tud nekünk a kereszténység semmi olyan jót nyújtani, ami ne lett volna már a miénk. Helytelen az a beállítottság, mintha csak a kereszténységnek volna alapja az emberszeretet. Aki otthon van a zsidó bibliában, az tudja, hogy emberszeretetért nem kell a szomszédba mennünk. Azok az eszmék pedig, amelyekből „megnyugtató és nemesítő érzések áradnak” egytől-egyig zsidó eredetűek. És nemcsak a keresztény liturgia szép és felemelő, engedje meg a páter, hogy a miénkről ugyanezt állíthassuk.

Noha nem szívesen követjük Banghát a hitviták terére, ezuttal kénytelenek vagyunk vele. Ugyanis (mint ő mondja) azt kérdezték tőle „Hogyan fogadható el Jézus messiásnak, mikor nem teljesült be vele a béke és a szeretet. Mert a Biblia jövődölése szerint a messiás eljövetele a teljes és zavartalan békét jelentené. Ezzel szemben áll, hogy 1900 éve van meg a kereszténység, de megvan a háború is, sőt éppen a világháború mutatja, hogy az emberek nem változtak meg”. A megjövendölt béke — mondja Bangha — nem így értendő. A megjövendölt béke azokban a szívekben lesz, melyek befogadták a messiást. Nos, prédikációnak ez talán jó, de *szentírásmagyarázatnak*, igen kényszeredett. A Szentírásnak több erre a kérdésre vonatkozó mondásából idézzük Micha prófétát (IV.):

„Akkor majd kardjaikat kaszákká álesítik és lándzsáikat metszőkéseké, nem emel többé nép nép ellen kardot és nem gyakorolják a háborút; vagy Jesajas XI. fejezetében, ahol a próféta arról szól, hogy a béke oly nagy lesz, hogy még a vadállatok is békességet kötnek. Miképpen magyarázza ezt a páter? A Biblia a messiási kor jellemzőjének valóságosan a *háború megszűnését és a szeretet uralmát tünteti fel és ezt semmiféle eszűrés-csavarással más-kép magyarázni nem lehet. Minthogy pedig őszinte sajnálatunkra ezek az ismertetőjelek nem következtek el, nem tudjuk elfogadni Jézus messiási vol-*

tát. Nem lehet a Szentírás egyik részét elfogadni a másik részét pedig agyonhallgatni.

Mi hisszük és valljuk, hogy a messiási kor elkövetkezik, a Bangha által is elfogadott Szentírás ígéje alapján: „És lesz az idők végén, szilárdan áll majd Isten házának hegye a *hegyek élén*, fenségesebb lesz az a domboknál

Magyar revízió, zsidó megújulás

Csodálatos véletlen az egész. Mind a kettő egyre sürgetőbb szükségszerűségként lép fel és a történelem úgy hozta magával, hogy a *zsidóság belső megújulásának ideje* egybe essék annak a *nemzetnek történeti átalakulásával*, melynek évszázadok óta tagja.

Zsidó megújulás. A XX. század zsidósága egy merőben új zsidó típust jelent. A zsidóság évezredek óta alvó önérzete ébredt fel ebben a generációban. A legújabb zsidó mozgalmak, immár a feleslegességig is menő módon, mindig élesen kihangsúlyozzák a *zsidó öntudatot*. Nem az elzárkózás gondolatának szolgálatában áll ez az önmagunk felé fordulás, hanem éppen az *igazi együttműködés* érdekében kell megtörténnie belső revízióknak. A heterogén nemzeteken belül a kisebb homogén közösségek között az együttműködés, az az együttműködés, mely éppen a nemzet fogalmából folyik, csak akkor lehet harmonikus, ha az egyes közösségekben megvan az egyenlőségnek, az *egyenlőértékűségnek* érzete.

A zsidóság autoemancipációjának pedig ezt kell eredményeznie. Nincs szükségünk kendőzésre és nem állunk a „*quieta non movere*” kényelmes alapján. A magunk igazát azzal az erellyel fogjuk megvédeni, amellyel az *igazság védelme a zsidóságnak tradíciója*. Történelmi erők felismerését nem hallgatjuk el. A liberális korszak számos valóságos értékét át akarjuk menteni. (ezek olyan igazságok, melyek *egyedül* sorozhatók a *haladás* értékbeli fogalma alá), de számos gondolatot elvetünk magunktól, mert nem az *egyenlőértékűség*, hanem a *fogyatékosági érzet volt ezeknek lelki csirája*.

A zsidóságnak ez az új lelkiállata el kell, hogy oszlassa a mesterkéeltségnek még a látszatát is. Ami bennünket érdekel azzal spontán foglalkozunk.

Magyar revízió. A magyar zsidóság belső megújulásának útján jutunk el a magyar revízióért való küzdelemben, a bennünket megillető helyre. A *revízióért* való harc a diplomaták tárgyaló asztalától a társadalomnak minden egyes rétegén áthatolt, *primár politikai kérdés lett. Ez pedig azt jelenti, hogy a társadalomnak vizsgálat tárgyává kell tennie mindazokat a fogalmakat, vagy jelenségeket, melyek a revízióval, mint gyakorlati napipolitikai és mint elméleti, történelempolitikai kérdéssel összefüggnek.* — Tehát itt is értékek fel vagy félreismeréséről van szó. A politikai értékítélet meglehetősen tág területen mozoghat, a politikai felfogás ezer és egy módja adja meg a lehetőséget ennek a belső revízió megítéléséhez és alakulásához. Erről a belső revízióról hallunk lépten-nyomon. A magyar társadalomban észrevehetően működnek is az erők, melyek az *átértékelés munkáját végzik*.

A magyar zsidóság hanggal és színnel kell, hogy hozzájáruljon és hozzá is járul ehhez a munkához, amely pozitív működési terepmentet nyújt a tár-

és özönlenni fog reá sok nép és odazarándokol számos nemzet és mondja: „Jertek, hadd menjünk fel az Örökkévaló hegyére és Jákob Istene házába, hogy tanítson minket is az ő útjaira, hogy mi is járjunk ösvényein; mert csak *Cionból ered a Tan és az Örökkévaló szava* Jeruzsálemből”. (Micha IV. 1—3.)

sadalomnak, de különösen az ifjúságnak a revíziós munka terén.

Ha valóban egy új történelmi korszak küszöbén állunk, úgy nem hallgathatjuk el a magunk eszméit, vagy a magunkévá tett ideálokat. Ezek az ideálok a mai magyar társadalomban sem anachronisztikusak, mert közéletünknek soha el nem pusztítható mozgató tényezői.

Kiragadva egyet, *alapprincipiumként a szabadság gondolatát jelöljük meg*. A trianoni béke a szabadság gondolatán ejtette a legnagyobb sebet. A nemzeti gondolatot is csak a szabadság eszményével karöltve tudjuk appercipiálni.

Számunkra tökéletesebb ideál a Petőfiék nyakraváltozott hazaszeretete, mint az uniformizált nacionalizmus.

Szabadság, nemcsak az egyénnel kapcsolatban, hanem főleg nagy közösségek számára, „... hogy tisztában legyenek tótok, rutének s a többiek...”, hogyha visszacsatlakoznának hozzánk, akkor ezer év óta együtt éltek, itt teljes nemzeti autonómiában fognak része-

**Ha nem szégyelled,
hogy zsidó diák vagy;**

**Ha mersz küzdeni
az egyenjogúságért;**

**Ha érdekelnek a zsidó
fiatalság problémái;**

**akkor olvasd
a ZSIDÓ DIÁK-ot!**

Widder István

papir és írószerkereskedő

VI. Paulay Ede-u. 50.

sülni, ... mint amilyenért régóta küzdenek és mint amilyenre új hazájukban sohasem lehet kilátásuk”. (Bethlen István gr.)

Halász Pál

Ne polemizáljunk?

Legutóbbi számunkban beszámoltunk arról, hogy egyes fajvédő körök lenézően állapítják meg a „*Zsidó Diákról*”, hogy esupa polémia. Részletesen kimutattuk, hogy mily tartalom az, amellyel mi polemizálunk, amellyel szemben nemcsak önmagunkat védjük — hiszen

hazug rágalmak ezek — hanem ezzel hazánk érdekeit is védjük.

Most egy röpiratot közlünk, mely mult számunk óta jelent meg, minden megjegyzés nélkül. Ismét csak annyit kérdezzük: „Hát ne polemizáljunk?”

A röpirat szövege a következő:

Elégtételt!

Immár másfél évtizede folytat szakadatlan harcot a magyar ifjúság a zsidóság ellen, másfél évtizede akarjuk széttiporni azt az átkozott fajt, amely a legördögibb eszközökkel — földalatti szervezkedéssel karmaiba ragadta az egész keresztény világot és undok erkölcstelenségével mindent megfertőzve maga körül végromlást zúdít a keresztény nemzeti ideálokért rajongó magyar társadalomra.

Meg akarjuk folytatni, el akarjuk tiporni, ki akarjuk irtani ezt a rothadást terjesztő csordát sorainkból.

Harcolunk a lelkeket mételvező zsidó sajtó ellen, harcolunk a mostani zsidóktól fenntartott gyalázatos, csak pusztulást hozó rendszer ellen, röviden:

Harcolunk az egész átkozott zsidó faj ellen.

És ha körülnézünk, mit látunk?! Azt, hogy amikor egy zsidó csorda Pesten három magyart véresre vert (Magyarság, március 11.) akkor a pécsi egyetem tisztos professzora, Molnár Kálmán dr

a MIEFHÖE tanárelnöki tisztét viseli.

Megszégyenített, lábbaltiport magyar ifjúság! Mikor állsz oda egyetemed elé ökölbeszorított kézzel, rettentő haragtól villámló szemmel számonkérni ezt a gyalázatot?! Mikor fogod minden zsidó vásári zsvajt tulharsogó hangon odadörögni a pécsi egyetemnek, a magyar közvéleménynek, hogy:

elégtételt a meggyalázott, kifosztott, sárba-tiport magyar ifjúságnak!

AKTIV FIATALSÁG

Mozgalom

(Alábbi megállapításaink a zsidó fiataliságra nem vonatkoznak. A zsidó fiataliság előtt — a cionistáktól eltekintve — teljesen ismeretlen a mozgalmi ideológia. Ők tökéletes kielégülést találnak a hallgatásban, esetleg a társasági, legjobb esetben az egyesületi életben. Az új közösségi szellem számukra idegen és azt hiszik, hogy a zsidóság és koruk követelményeinek akkor felelnek meg — legjobban, ha nem csinálnak semmit.)

A kor jelenségeitől való elszigetelődés igen kényelmes állásfoglalás; lehet bátor és nagyszerű elvonultság, de lehet önzés és óvatos féltékenység, gyávaság. Más nem is engedheti meg magának, csak az, aki amúgy sem akarja befolyásolni a kor mozgató erőit, aki „érző”, de nem cselekvő ember; akinek alaptermészete a szemlélet, magatartása egy többnyire mesterként fölény, hogy kiterhessen a felmerülő kérdések elől, melyekre sem igennel, sem nemmel nem mer válaszolni. Ő a tipust, mely különös megbecsülésben sohasem részesült, korunk félretolja, mert még a filozófiában sem a szemlélet, hanem a teremtő fejlődés, a lendület elméletét vallja magáénak. Bergson a korra, Husserl a filozófusokra hat. Nem is kétséges, hogy világszemléleti szempontból, melyeknek nagyobb a jelentősége.

Nemrégiben egy tanulmány „a modern diktatúrák apjának” nevezte Georges Sorel. A megállapítás találó, csak ép a diktatúrák fejlődéséről nem mond semmit. Ez a fejlődés demokratikus, Sorel az erőszakról elmélkedett, de a modern diktatúrának csak a harcmodora erőszakos. Uralkodó legfőbb szörvényszegés a többségben alapszik, mert a tömegek még mindig azt szeretik, ha helyettük más gondolkozik: a „Vezér” és környezet.

Az erőszakelméletek így egy mozgalmi ideológiába higgadtak le. Mussolini még felvonult Róma ellen, Hitler — ez már közhely — demokratikus többségre támaszkodhatott. A nemzeti szocializmus módszer-példája adott ösztönzést a legtöbb jobb és baloldali „mozgalmi” megmozdulásnak. Rájöttek, hogy egy kisebbség nemcsak erőszakosan ragadhatja magához a hatalmat, hanem demokratikus uton is. Mozgalmat kell szervezni, hogy meg lehessen nyerni a népet, a hatalom „forrását”.

Ez az átalakulás megy végbe Magyarországon is. A pártok, de még az egyesületek is felveszik a „mozgalom” címet. Az Egységes Párt a Nemzeti

Egység mozgalmává reorganizálódott. A Turul Szövetség, a „Bajtárs” legújabb híradása szerint „ma már nem egyetemi ifjúsági egyesület, hanem országos mozgalom, mely politikamentesen tömöríteni akarja az összes magyar erőket” A „Bajtárs” is, a Turul-mozgalom lapjának beczi magát. De még az öregeskerészek köre is a „Fiatalkor-Magyarország-mozgalom” nevet használja. Az Actio Catholica pedig tudvalevőleg a katolikus klérus nemzetközi mozgalmi szervezete.

Hogy a mieinkről is beszéljünk; a cionista munkában mindjobban csökken „az egyesület”nek, a Magyar Cionista Szövetségnek jelentősége, mert a vezetők maguk is belátják, hogy az ifjúság mozgalmi szervezetei tudhatnak csak igazi „népmozgalmi” munkát végezni.

Felvetődik a kérdés: jelent-e valaképpen különbséget, változást, ez a formai átalakulás? Ha a mozgalom bizonyos általános érdekű, vagy olyanná tehető célok kiküzdésére törekvő, széles néprétegeket megmozgató képes politikai akciót jelent, akkor ezt a nevet csak azok a megmozdulások viselhetik jogosan, melyek valóban megfelelnek ezeknek a követelményeknek. Csoporthoz indíthatnak mozgalmat, valamilyen célért, de eredményt csak akkor érhetnek el és politikai mozgalommá csak akkor válik munkájuk, ha érdekeiket nagy tömegek érdekeivé tudják tenni.

A párt elsősorban választási berendezkedés, a mozgalom több: nem azokat gyűjti össze, akik egy nézetben vannak, hanem arra törekszik, hogy mindenki azt a nézetet vallja, tehát az embereket átnevelni, átalakítani akarja. Nem érdeképviselet, hanem küzdelem. A párt vagy egyesület akkor válik mozgalommá, ha munkája tényleg mozgalmassá, dinamikussá lesz; a mindenkori állapotok megváltoztatására és nem megőrzésére törekszik. Ezért szűnik meg mozgalomnak lenni az a párt, amelyik célját elérte és a továbbiakban már csak meg akarja őrizni pozícióját. Egy sikeres választás vagy forradalom rendszerint denaturálja a mozgalmat, mert nincs többé mozgalmi cél.

Most ne vizsgáljuk azt, hogy az említett körök mennyiben felelnek meg a mozgalmisság követelményeinek. Elég annak megállapítása, hogy a fiataliság mozgalmaikba szervezkedik, mert felismeri a módszer lehetőségeit. A fiataliság rálépett a célravezető útra, most már csak a célok ösztinte kritikájának kellene következnie.

Névai László

FIGYELŐ

Féja Géza írja: „A mai Magyarország tradíciója ott kezdődik, ha az hiányzik az a gárda, amely... mozgalmat bírni csinálni és harcolni vele a XX. század magyarságáért.”

Ifjúsági mozgalomak tömegével virágoznak, vagy burjánzanak; az „aktív fiataliság”, melyről legutóbb e helyen írtunk, nagyarányuan és sok irányban mozgolódik; ez cáfolni látszik Féja állítását: De kérdéses, melyek azok a mozgalomok, amelyek programjuk, módszereik és gyakorlati tevékenységük alapján tényleg megillet a XX. század Magyarországaért

küzdő mozgalom neve? (E helyen mindenkor figyelő szemmel akarjuk kísérni az ifjúság megmozdulásait és főképpen az ifjúság sajtója alapján vizsgálni és ha kell bírálni a fiataliság aktivitásának különböző irányú és célkitűzésű megnyilvánulásait, mintegy jelentést adva az ifjúsági mozgalomak hadszínterén lefolyó eseményekről.)

„Világtörténeti fordulónál vagyunk, a levitelt és idejétmúlt formulák helyébe újakat keres a világ. A kereszténységnek vérszen kell állnia, hogy ezek az új életformák „az élet újdonságának” jegyében

álljanak. Ehhez persze az kell, hogy maga a kereszténység, a keresztény tömegek öntudata és tevékenysége megújuljon s az új feladatok teljesítésére alkalmas legyen” (Élet, 1934. ápr. 1.) Ez az elgondolás az alapja az „Actio Catholica” megindulásának. A mozgalom természetesen elsősorban vallásos és csak másodsorban társadalmi jellegű. Célja az új katolikus közszellem kiépítése a homo oeconomicus helyett a homo religiosus állítani a magyar szellemi és társadalmi élet élére.

A mozgalom látszólag sikerrel indult el útján, nehézséget csupán a megfelelő taktikai megtalálása okoz. „A misszionárius, akinek munkájához a mi munkánk legjobban hasonlít — írja Bangha Béla lapja a „Magyar Kultúra” — megtanulja annak a népnek a nyelvét, amelyet megérteni akar, felveszi szokásait, annak köntösébe öltözik. Nekünk is, a tömeg nyelvén kell beszélnünk! Ma anyagi kérdések hozzák mozgásba legbensőbbben a társadalmat. Nagy taktikai szegénységre vallana ebben a legteljesebben materialisztikus világban a tulszba vitt idealizmus!” Nehezen képzelhető el, hogy tud egy papok vezetése alatt álló katolikus mozgalom a tömeg materialisztikus köntösébe öltözni, mikor ugyanakkor azt írja a „Katholikus Szemle”, hogy az Act. Cath. lényege az a vallásos idealizmus, amely a nemzet lélkének a materializmusból való gyökerecs kimenésését és egy nemesebb tiszta régióba való felemelést jelent.”

Helyesen írják az „Élet”-ben: A módszer tekintetében sok tanulmányozásra lesz még szükség!”

A Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetség lapja a „Diákvilág” írja: „Mi legyen állásponatunk az időszerű problémákkal szemben? A kereszténység idő és kor felett álló s így megoldója az idő alá vetett problémáknak.” A katolicizmus, mely totalis világszemléletet hirdet, nem tudja vagy nem akarja az időszerű problémákat megoldani. Pedig ezek azok a kérdések, amelyek ma az ifjúságot legjobban foglalkoztatják s ezen kérdések megoldásának ilyen kényelmes elkerülése nem lehet rokonszenves.

A „Korunk Szava” is írja: „Legkevésbé sem számíthat a jövő generáció szimpatijáira olyan megmozdulás, mely nem mer nyitni szíjjakkal szembeszállni azokkal a bajokkal, melyeket maga is felismer. Félő, hogy elveszítjük azt az ifjúságot, más tábortba engedjük, horog és nyílászor, szicsék, fasizták és nemzeti szociálisták, vagy pláne kommunisták szervezeteibe kergetjük.”

Nem tudjuk mennyire fog sikerülni az Actio Catholica-nak offenzívája. Egy eredménye máris elvitathatatlan: „A közelmúlt korok lanyha és legjobban esetben erősen passzívista katolizmus helyébe lendületes katolikus aktivizmust állított.” (Élet, 1934. ápr. 1.)

A református ifjúság mozgalma a társadalmi kérdésekben bátor, mondhatnám radikális állásfoglalás jellemzi: „A magyar kispolgári psziché és az egész jobboldali, s a keresztény jelzöt használó konzervatívizmus rászorul a maga revúziójára” és sürgetik egy új magyar élet felépítését: „A magyar élet csendes alhoz a gigantikus méretű zajhoz, amit körülöttünk egy új világ felépítése jelent. Ma még sokak részéről dicsérvés az, hogy nálunk csend van. Vigyázzunk, hogy holnap véres zajjal ne cáfolja meg a manak halotti csendjét. Mi szeretnénk, ha nagyobb lenne a zaj, az új magyar élet felépítésében.” (Új Magyarország, 1934. március.)

Az egyetemi szervezetek közül a „Turul bajtársi mozgalom” ma a legaktívabb és leghangosabb. Sajnos a Turul politikája nem áll összhangban azzal a békés hanggal, melyet néhol megüt. „A Turul mozgalom célja az önzellenesség és a tiszta erkölcs visszaállítása és megszilárdítása”, írják a „Bajtárs”-ban és másnap verckesznek az egyetemeken az „önzellenesség” jegyében és a „tiszta erkölcs” nagyobb dicsőségére. „Tépjük ki szívünk-ből a gyűlölködést, ne tegyünk különbséget magyar és magyar között.” írják az egyik oldalon a másik oldal pedig tele van a magyar zsidóság elleni gyűlölködő cikkekkel és frázisokkal. Nem tudunk megértő álláspontot elfoglalni azzal a mozgalommal szemben, amely a felsőbb érdekeknek is eleget akar tenni a „Bajtárs” egy-egy odavetett szelid mondatában és ugyanakkor a zsidó ifjúság ellen semmilyen eszköz használatától vissza nem riadó gyűlöletes harcot visel!

A magyar ifjúság aktivitásából csak a politikai pártok fiatalisága nem veszi ki részét. De hiszen pártszervezetektől a mozgalomokéhoz hasonló élénk aktivitást nem is igen várhatunk; a baj csupán ott van, hogy az ifjúság olyan szervezetekben is szerepel, ahol értékei nincsenek, mozgatható organizmusba foglalva. Munkájuk kimerül néhány előadás rendezésében és vezérének való bólogatásban, esetleg a hatalom elleni örökös panaszkodásban, pedig „rabszolgasorsot sem érdemel az, aki csak panaszkodik, de nem cselekszik.”

A zsidó ifjúság helyzete a fiataliság harcaiban többszörösen siralmas. Siralmas, mert az ifjúság jórésének aktivitása aiban merül ki, hogy bennünket tesz meg támadási célpontjával és ezzel belepofoz bennünket zsidóságunkba; siralmas, mert mások zsidóságunk elhagyására csábítanak és siralmas főképp azért, mert a támadások keresztítettében maga a zsidó ifjúság nem tudja, vajjon megszünt-jék-e zsidónak lenni és így igyekezzék-e beleilleszkedni a magyar társadalomba maradjon-e meg zsidónak vagy csak most legyen-e igazán öntudatos zsidó. A fiataliság, amelyik az utóbbi módon oldja meg zsidóságának kérdését — nagyrészt a cionista ifjúság — újra megtalálta a maga léttartalmát és újra képes harcolni, a többiek azonban csak roskadoznak a probléma súlya alatt és ez a roskadozás nem szülhet egészséges, aktív zsidó fiataliságot, ebből csak a mai határozatlan és cselekvésre képtelen zsidó ifjúság kerülhetett és kerülhet ki.

Róth Siegfried

GEORGES DUHAMEL, a híres francia írónak nemrég a Sorbonne-on tartott egyik előadásából vesszük a következő idézetet:

— Vannak, akik azt mondják, hogy a háborúra szükség van, mert megpróbáltatásai edzik az embert és növeli a lelkekben az áldozatkésztséget és a hősiessé szellemet. Ezen az alapon akkor a tűzvészeket és a vasúti katasztrófákat is mesterségesen, állami kezdeményezésre kellene előidézni...

Stern Zsigmond
villanyfelszerelési vállalata
Kertész-uica 50.
Legolcsóbban vállal mindennemű villany-szerelési munkát.

FAULHABER

Az az általános elismerés, mellyel személyét köszöntötték, de különösen azok a dicséretzengések, melyekkel felekezeti sajtónk teli volt tüzdelve, adták kezembe Faulhaber biboros könyvét, mert közelről akartam szemlélni századunk egyik legnagyobb csodáját (amint mondták) a zsidóságról a fenyegető veszélyek között is szeretettel beszélő főpapot.

Mindig szép és magas, ha valaki az általa képviselt ügyért oly imponáló bátorsággal lép a küzdőterre, mint Faulhaber tette. A hitlerizmus barbár, wotani fegyversörgése között szót emelni, elvakult fanatizált tömegekkel szemben ellentétes nézeteket hangoztatni, dicsérni azt, aminek megvédésére a tömeget hosszas aknamunkával megtanították, — ha rejtetten is — ostorozni azokat, akik a fajörület tüzénél sütik bőséges pecsenyéjüket és akik a munkátlan tömegek elkeseredéséből és nyomorából építik hatalmukat és vagyonukat, lelki nagyságra mutat. Faulhaber védi a katolikus hitét, védi egyházát és teszi ezt egész lelkével, meg sem látja a feléje meredő gyilkos gyűlöletet, mikor a német pusztaságba indítja szavait. Tiszteletreméltó jelenség tehát korunkban, melynek számára az egyenes gerinc múzeumi ritkaság lett és amelyben nem hizelegni a nagyon esendő és változó uralmi irányzatoknak, hazaárulás számba megy.

Vajjon, hogy értékelhető Faulhaber zsidó szempontból?

Mikor a feleletet keressük, nem szabad megfeledkezni arról, hogy Faulhaber csak a Bibliát védi és nem a zsidóságot és a Bibliából is csak azt, ami a hivatalos egyházi felfogásnak megfelel. A Bibliához a zsidóknak nincs közük (hangoztatja). Minden törekvése megmutatja, hogy a Biblia nem zsidó, nem a zsidóktól származik, Isten alkotása az, a zsidóság csak Isten íróeszköze volt. Hogy miért éppen a zsidóság volt ez az íróeszköz? A kérdést felveti Faulhaber, de felelete rá, hogy ez „az isteni kegyelem titka”. A zsidóság sorsa, szenvedése nem érdekl, híd-

gen hagyja, egyetlen szava sincs, mely útját akarná állni meg nem érdemelt szenvedéseiknek. Sőt, ahol valamit diszkreditálni akar, azt zsidónak minősíti. A Biblia ama részeit, melyeket jónak tart kereszténynek mondja, a többit zsidónak. A régi szövegek itt is jelentkeznek, a zsidó lihegő bosszúneveiről, az istengyilkolás meséjéről és hasonlókról. Különbséget kell tenni a Jézus előtti és a Jézus utáni zsidóság között — mondja. A mai zsidóság elleni gyűlöletet nem szabad átvinni a Biblia zsidóságára. (I. beszéd.) De a Biblia zsidóságát sem kíméli meg üteseitől.

Közvetve, a Biblia védelmében mondott beszédei értékesek ugyan a zsidóság számára is, amennyiben a bosszú, a gyűlölet, a fajtheoria ellen küzd. De beszédeit igen aláértékeli az a tény, hogy Faulhaber csak most szólalt meg, most, amikor az egyház számos képviselőjéből kiáradó és általuk nagygyá nevelt türelmetlenség ellenük fordul. Azok a hazug, minden etikát megcsúfoló jelszavak nem 1933-ban hangoztak el először és a zsidóság keresztény-történetéből nagyon jól tudhatták, hogy előbb, vagy utóbb ama jelszavak ártatlanok vérért fogják kiontani. Az emberiség, a sokat hangoztatott szeretet nevében mégsem tiltakoztak. Mikor ideje lett volna: nem szólaltak meg, mert azt hitték, csak a zsidókról van szó. Pedig legfőbb ideje volna, hogy minden egyház papjai elsősorban az egész emberiséget átfogó szeretetet hirdessék, hogy eljőjön a béke és szeretet isteni országa a folytonos gyűlölet és vérontás helyett.

A mi Bibliánk nem szorult Faulhaber védelmére. Erősebb az, mint Hitler és társasága. De az első, amit minden paptól elvárunk az emberiség szava, akárkiné a bőréről is van szó.

Ezt nem látom e könyvben, melynek úgy látszik térítő célzata is van.

Azért pedig, hogy Faulhaber önmagát védi, — noha kiválóságához szó nem fér — nem érzek hálát íránta.

Dr. Schwarz Mór

„Aranybástya“ Surányi Miklós színműve a Nemzeti Színházban

... „A Hét” régi számaim lapozgatom. Itt, Kiss József lapjának hasábjain találkoztam először Surányi Miklós nevével. Antiszemita darabot írt volna Surányi Miklós?

Az író egyénisége, a feltett kérdésre adott nyilatkozatai, s a színmű nyugodt, valóban irodalmi levegője ellentmondani látszanak ennek a ma (és mindig) „politikai” élfő kérdésnek.

— A zsidó Mendel bankár és leszámazottai tragédiájáról szól a darab, akik elszakadva a getthótól, nem tudnak elhelyezkedni annak bástyáin kívül, a „másik” életben, mely még az unokán is látja és megveti a sárga foltot.

A getthót azonban Surányi nem a szűk sikkátorok határfalainál, nem is a zsidó lélek százados hagyományú bástyáinál, hanem a pénz, az arany vonta határoknál érzékeli. — „Vonjatok köréje aranybástyát...!” — mondja az öreg Mendel a kitért lányát féltő és sirató zsidóknak. Szóval: a keresztények alkotta biztos getthót pótolni a zsidók csinálta getthóval: az arany, a vagyon, a pénz mindenható védőfalával.

— Antiszemita a darab? — Írója — mint mondja — nem szánta annak és

mégis az. A sötét zsidó városrész: a pénz misztikus fellegvára; a sárga folt: az arany sárga göze; a válaszfal, melyet „a zsidók emeltek”: az aranybástya. S aki átlépi, elveszett.

— Ez volna szóval a zsidókérdés. S az antiszemitizmus? — A szegények jogtalan, de érthető gyűlölete az aranybástyázottak, az érzéketlen érdeklővők, (Mendel és Léwy, akik a háborút finanszírozzák): egyszóval a zsidók ellen.

Zsidók, Fáradt, szakállas getthófejek; — és: gondokkal küzdő zsidó kereskedők, kisiparosok; pangó irodájú zsidó intellektuális ügyvédek, mérnökök, orvosok; — és diákok, zsidó diákok: — a menzát látom most, a hónapos szobákat, — a kétségbeesett arcokat: „Csak 20 pengő hiányzik a tandíjamból, nem tudom megszerezni!” És a végzett zsidó diplomásokat, évek óta állás nélkül... És a többi reménytelen jövőjű, protekciótlan zsidó fiatal és idős állatalant...

Aranybástya...

Kásztel Géza

„Bár hazánk idegen ajkú népei oly hálalmot tanusítanak nemzetiségünk előmozdítása tekintetében, mint a zsidók.”

(Kossuth Lajos 1847. december 18-i országgyűlési beszédéből.)

A szövettanyesztésről

Írta: Erős Gedeon*

egyetemi m. tanár, kórházi főorvos

A halott szöveteken végzett vizsgálatok célja a morfológiai kutatás, a különböző sejt- és szövetféleségek morfológiai jellegének és kóros elváltozásainak a megismerése. A halott szövetek vizsgálatából azonban az élősejt folyamatos funkcióira nehéz következtetni, hiszen ily módon csupán a sejtélet egyes fázisait tudjuk rögzíteni és ezen mozaikszerű észleleteinkből igyekszünk a sejtfuncióról többé-kevésbé egységes képet alkotni magunknak. A halott szövetek vizsgálatánál számolnunk kell a sok műtermékkel is, amit a különböző vegyszerek idéznek elő. Először kicsapjuk bennük formalinnal, vagy egyéb fixáló methodus. sal a fehérjéket, azután elvonjuk belőlük a vizet és végül olyan anyagokkal itatjuk át, amelyek azokat metszhetővé teszik. A metszetek azután a festés előtt ismét többféle vegyszerrel jutnak érintkezésbe, amelyek a finom strukturájú sejt-plasmában és magban durva műtermékeket, zsugorodásokat idézhetnek elő.

A sejtutatók már régen arra törekedtek, hogy élő szöveteket vizsgálhassanak. A régiak, így a nagynevű sejtutató, Schwann Tivadar, ezirányú vizsgálataikat u. n. túlélő szöveteken végezték. A túlélő szövetek azonban, főbbnyire, rövid időn belül halálra vannak ítélve. Anyagcsere-folyamataik rövid idő alatt lepereregnek, nincs bennük ritmikusan megújuló anyagcsere és nincsen szaporodás sem. Sejtüket, szöveteket a szervezetten kívül hosszabb ideig vizsgálni csak szövettanyesztéssel lehet.

Csak a legutóbbi két évtizedben kezdtek a kutatók intenzívebben foglalkozni a szövettanyesztéssel, általában az élő szövet vizsgálatával. A vizsgálati módszerek folytonos módosulásával, javulásával ezen idő alatt új tudományág fejlődött ki, a kísérleti sejtten, experimentalis cytologia, amelynek a módszerei: a szövettanyesztés, (explantatio), a sejtboncolás (mikrodissectio), a szövetek mikroszkopos vizsgálata az élő szervezetben belül (vitalmikroszkopia), és végül az élő szövetek megfestése (vitalis festés).

Jelen előadásom célja a szövettanyesztés módszerének az ismertetése. Mielőtt ezt tenném, csak megemlítem, hogy az egyes említett methodusoknak mi a lényege.

A szövettanyesztés lényege az, hogy a szervezetből kivett szövetek, mesterséges, vagy természetes táptalajban tovább élnek, sőt szaporodnak, s így összes életjelenségeik hosszabb ideig tanulmányozhatók. A sejtboncolás lehetővé teszi, hogy egyes sejteket, élő állapotban boncolhassunk és belőlük, finomra húzott capillaris csövek segítségével különböző anyagokat fecskendezhessünk. E methodus eszközei az u. n. mikromanipulatorok, amelyek között a legtekélyesebb a Péterffy Tibor által konstruált mikromanipulator. A vitalmikroszkopia segítségével a szöveteket az élő szervezetben belül vizsgálhatjuk. Élő béka úszóhártyáját, mikroszkoposan, áteső fényben, akár erősebb nagyítással is vizsgálva, jól láthatjuk pl. a vérkeringést. Nehezebb azonban vastagabb élő szövetek, ill. élő szervek vizsgálata. Ujabbán ezt a nehézséget is igyekeznek leküzdeni. A Barta Ödön által konstruált műszer, a mikroilluminator, lehetővé teszi vastagabb képletek vizsgálatát is, áteső fényben, azáltal, hogy erős fényt vezet a szövetek közé. Ha már most ezeket a megvilágított szöveteket még vitalis festékekkel is megfestjük, akkor az élő sejtek egyes alakelemei is tanulmányozhatók.

Ezek rövid előrebocsátása után visszatérek előadásom tulajdonképeni tárgyára, a szövettanyesztésre.

A szövettanyesztés előfutárjai a physiologusok és kórboncolók voltak. Utóbbiak közül, — mint arra Entz Béla professzor úr hívta fel a figyelmet — különösen Klebs német pathologus ilyen irányú kísérletei tűnnek ki. (1872.)

Az első ismert szövettanyesztő Leo Loeb volt. Melegvérű állatokból származó szövetdarabokat prouvetnában, megalvadtt vérbe helyezett és azokat 37°-os thermostatban tartotta. (E vizsgálatait 1897-ben végezte). A szövetdarabokból néhány nap múlva metszeteket készítve, meglepetéssel tapasztalta, hogy azokból a megalvadtt vérbe, sejtek vándoroltak ki.

Leo Loeb kísérletei után 10 év múlva Harrison békaporonyú gerincelejtéből csipett ki apró darabkákat és azokat fedőlemeze cseppentett béka-nyirokba helyezte. A nyirok a szövetdarabok körül megalvadtt. A fedőlemez után vajt tárgylemezre illesztette és széleit leparaffinozta. Néhány nap múlva a szövetdarabkákat megvizsgálva, azt látta, hogy a gerincelejt darabkákból a megalvadtt nyirokba idegszálak nőttek ki. Ezen alapvető kísérlet meglepő eredménye után már többen kezdtek foglalkozni a szövettanyesztés problémájával Burrows, a nagynevű Carrel munkatársa, jött rá arra 1911-ben, hogy szövettanyesztésre legalkalmasabb táptalaj a megalvadtt véredv, a vérplasma. Főnöke, Carrel, hamar felismerte a methodus nagy jelentőségét a sejtutatókban. Szentációjént hatott, amikor Carrel 1911-ben bemutatta híres kísérletét, tyúkembryo szívizomtenyésztését, amely a táptalajul szolgáló vérplasmában ritmikusan pulszált, és az eredeti szervdarabka körül újonnan képződött mozgó, szaporodó sejtek széles koszorúja volt látható. Ekkor már sokan felfigyeltek az új methodusra és sok művelője támadt. Rövid időn belül számos ezirányú közlemény, jelent meg. Rövidesen megalakult a sejtutatók társasága, amely 1927-ben Budapesten, tartotta első nemzetközi kongresszusát, Lenhossék professzor úr elnöklése mellett. Második kongresszusuk 1930-ban volt Amsterdamban, és a harmadik tavaly Cambridgeben. A cambridgei kongresszusnak ugyancsak magyar kutató, Huzella professzor úr volt egyik elnöke. A sejtutatóknak azóta két folyóiratuk is megindult, az egyik a Rhoda-Erdmann szerkesztésében megjelenő Archiv. f. experimentelle Zellforschung, a másik az amerikai Protoplasma.

Ezen rövid történelmi áttekintés után, ugyancsak nagy vonásokban elmondom a tenyésztés jelenlegi technikáját.

* A MIEFHÖE felkérésére 1934. márc. 7-én tartott előadás.

A szövettényésztésnél a legfontosabb szabály az absolut sterilitás betartása. Ajánlatos a tenyésztést külön erre a célra szolgáló tiszta szobában végezni, amelynek a bútorzata két üveglapos asztalon, szekrényen és egy 37°-os thermostaton kívül egyéb ne legyen. A tenyésztéshez szolgáló eszközöket, csészéket, műszereket, ruhaneműket már előző napon gondosan sterilizáltatjuk és a tenyésztő szobában az egyik asztalon előkészítjük.

A tenyésztést végezhetjük embrionális szövetekből és felnőtt szervezet szövetéből. Tegyük fel, hogy tenyészteni akarunk tyúkembryo szívizomzatából. A tenyészendő anyagot megtermékenyített és 8—10 napig keltett tyúktöjásokból vesszük. A tenyésztést mindig azon állatfaj plazmájában végezzük, amelynek a szövetét tenyészítjük.

Első dolgunk tehát, hogy tyúk szárny alatti vénájából steril fecskendőbe vért szívunk fel, a vér megalvadását 1 ezrelékes heparin oldattal akadályozva meg. A vért ezután lecentrifugáljuk és a vérszövet felett összegyűlt aranyárga vérplazmát leszívva, azt steril csövekben jég közé állítjuk.

A tenyésztésre szolgáló üveglapos asztalunkat steril lepedővel lefedjük, bemosakodunk és steril köpenyt veszünk fel. Munkánk megkezdése előtt a tenyésztő szoba padlóját felfocoltatjuk, hogy munkánk közben a legkisebb por se szállhasson fel. Jobban be kell tehát tartanunk a sterilizációs szabályait, mint műtétnél. Tenyésztés közben a megfelelő edényeket, anyagokat, műszereket, assistens adja a tenyésztő kezébe.

Legegyszerűbb módja a tenyésztésnek a vájt-tárgylemez módszer. Steril fedőlemezekre egy-egy csepp vérplazmát cseppentünk. A tenyészendő embryo-szívet ezután apró késekkel, ollókkal, thyrode oldatban egy mm-es darabkára vágjuk és egy-egy darabkát egy-egy plasmacseppbe helyezünk. Beléhelyezés után a plasma a szövetdarabka körül megalvad és áttűnő kocsonyaszzerű tömeget képez. Már most a fedőlemezt a plasmacseppel vájt tárgylemez vajúlatába helyezzük és a fedőlemez széleit leparaffinozzuk. A tenyészendő szövetdarabka körül ily módon ú. n. nedves kamrát létesítünk.

Vájt tárgylemezeinket a szövetdarabkával ezután 37°-os thermostatra helyezzük.

Bartha módosítása szerint a fedőlemezeket helyezhetjük Petri-csészébe is oly módon, hogy azokat egy-egy csepp steril vízzel rögzítjük a Petri-csészé alapjához. A nedves kamrát ilyenkor úgy létesítjük, hogy a szövetdarabkák fölé óra-üveget borítunk és annak széleit leparaffinozzuk.

Álljunk meg egy percre a tenyésztés ezen legegyszerűbb módjánál és nézzük, hogy mi történik a tenyészendő szívizomdarabkával? Hat óra múlva, mikroszkoppal megnézve azokat, azt látjuk, hogy sejtek vándoroltak ki a szövetdarabka köré a plazmába, fehérvérsejtek, amelyeknek önálló mozgásuk van. 12 óra múlva már sejtkinövést látunk, myoblast sejtek, fibroblast sejtek nőttek ki kószorú alakban a plazmába és a piciny szívizomdarabka ritmikusan pulszál. 24 óra múlva a kinőtt sejtek egész kószorúját látjuk az explantált darabka körül, még nagyobb kószorú 48 óra múlva. Magában az explantált darabkában a mikroszkopos kontroll alkalmával struktúra nem látható, mert vastag, csak úgy figyelhetjük meg az abban létrejövő elváltozásokat, hogy ha belőle metszeteket készítünk.

Ezen ú. n. állócséppben végzett tenyésztési módnál a tenyészett szövetet két-három nap múlva új táptalajba, új plasmacseppbe kell helyezni, mert különben elhal, illetve a plasma elfolyósodik. Az áthelyezést transplantationak nevezzük. A transplantatiót ugyanolyan steril cautelák mellett kell végezni, mint az explantatiót. Ha a plasmacseppbe bakteriumok kerülnek, az már néhány óra múlva megzavarosodik, elfolyósodik és a tenyésztet elpusztul.

Tisztán plazmában tenyésztenünk a szöveteket, a transplantatiókat is beleszámítva, csak néhány héti lehet. Akárhányszor transplantáljuk ugyanis azokat újabb és újabb plasmacseppbe, néhány hét múlva összezsugorodnak és elhalnak, növekedésük megszűnik. Ezen oly módon igyekeztek segíteni, hogy a plasmacsepphez különböző növekedést serkentő anyagokat adtak, thyroidea, pancreas, hypophysis-extractumot, stb. Ezek némelyikével sikerült is ideig-óráig fokozni a növekedés tempóját, de kielégítő eredményhez az alkalmazásuk nem vezetett. Közben a kutatók arra az érdekes tapasztalatra jutottak, hogy öreg szervezet plazmájában az explantált szövetdarabok sokkal rosszabbul nőnek, mint fiatal szervezet plazmájában. Carrelnek sikerült megtalálni végre a megfelelő növekedést serkentő anyagot. Ez a növekedést absolute serkentő anyag az embryo-extractum volt. Carrel azt tapasztalta, hogy ha fiatal tyúkembryót physiologiás konyhasóoldatban péppé morzsol össze, a pépről a folyadékot lecentrifugálja és a centrifugátumból egy-egy cseppel a plazmába helyezett explantatumokra cseppent, feltűnően meggyorsul az explantált szövetdarabkák növekedése, és azokat 2—3 nap múlva megfélevezve és újabb plazmába, illetve embryo-extractumba helyezve, nagyságuk néhány nap múlva újabb megkétszereződik. Carrelnek tehát az embryo-extractumban sikerült megtalálnia a keresett növekedést serkentő anyagot, amivel a tenyészett szöveteket — lehet mondani — halhatatlanná tette. Carrelnek van egy tyúkembryo-szív-tenyészete, amelyet ily módon 23 éve tenyész. Érdekes dolog ez, ha meggondoljuk, hogy az illető tyúkfajtának az átlagos élettartama 3—4 év. A halandó egyed sejtjeit ezek szerint halhatatlanná lehet tenni. Az embryo-extractum felfedezéséért kapta meg Carrel a Nobel díjat.

Carrel és mások is igyekeztek az embryo-extractum hatóanyagát megtalálni, azt tisztán, illetve mesterségesen előállítani, ezen törekvés mindeztideig azonban még nem sikerült.

Mindezek szerint tehát, ha mi a plazmába helyezett szívizomdarabkához egy csepp embryo-extractumot adunk, sokkal gyorsabb lesz a növekedése és az tetszés szerinti ideig tenyészthető, míg tiszta plazmában lassabban növekszik és néhány hét múlva, a transplantálás dacára, elpusztul.

Carrel, hogy ne kelljen a tenyészett szövetdarabkát 2—3 naponként transplantálnia, különleges tenyésző edényt szerkesztett, az ú. n. Carrel csészét. A csészé fenekén foglalnak helyet, megalvadott vérmédben a tenyészendő szövetdarabok és a megalvadott vérmédből fölött van a folyékony embryo-extractum. Ha az embryo-extractumot, időnként, az edény gummikupakkal elzárt nyílásán keresztül cseréljük, akkor a szövetdarabkák ugyanebben az edényben transplantálás nélkül hosszabb ideig tenyészthetők. Carrel olyan csészét is szerkesztett, amelyben elektromotor, szívó-nyomó szivattyú segítségével automatikusan cseréli az embryo-extractumot.

JOGÁSZ SZEMLE

A magyar egyetemi jogászifjúságnak régi törekvése, olyan keretet teremteni önmagának, ahol időszertűen megismerkedhetne a jog terén felbukkanó változásokkal. Ezek a törekvések, sajnos, eddig nem valósultak meg és nincs is kilátás arra, hogy a közeljövőben életre keljenek. A merev tanulmányi rend alapján képzett ifjúság előtt teljesen ismeretlenül állanak a jog újabb fel-tárt területei. A jogalkalmazók ma már teljes mértékben felismerik a mindennapi élet követelményeit és így mind-gyakrabban látjuk a felsőbíróságok határozataiban a szociális és gazdasági gondolkodás teljes mértékű előtérre-sét. A tételes jog ingadozó vázának — a joggyakorlat útján — fejlődő jogérze-tükhöz való alkalmazása, szintén teljes mértékben ismeretlen az egyetemi jo-gászság előtt. Az anyagi jog szilárd alapokra fektetett szerkezetét meglá-zították az utóbbi évek politikai változá-

sai és azokat a törvényeket és rendeleteket, amelyek ezt a már kissé lazult szerkezetet hézagait kitoldják és ezáltal újból megerősítik — nem találjuk az ifjúság részére hozzáférhető módon feldolgozva. Hiába keressük azt a hozzáférhető fórumot, amelyik kellő útbaigazítást tudna adni és ahol megismerkedhetnénk a jog terén és a jog esz-kezeiben bekövetkezett változásokkal.

Szeretnők, ha a „Jogász Szemle” helye lenne az új, modern jogi kutatá-soknak, ha megtalálhatná az érdeklődő jogászifjúság feldolgozva, azt a jogi anyagot, amelyet a tankönyvekben csak évek multával találhatna meg. *Szeretnők, ha* aktív harcos lenne a zsidó vallású jogászság kenyerét veszélyez-tető támadások küzdelmében — és sze-retnők, ha munkánkban minden jogász a maga tudásával is támogatna.

Krausz György

A sterilizáció Németországban

1934. január 1-én Európa egyik nyugati kultúrájú népénél életbe lépett a sterilizációról szóló törvény.

A porosz egészségügyi tanács 1932. júliusában több mint 100 szakértőt hallgatott meg, mielőtt elhatározták, hogy a születések számának emelkedése végett, bizonyos születéseket meg fognak, — ha kell kényszerrel is — gátolni. A német belügyminisztérium pedig faj és népesedési politikai szakértőkkel tanácskozott, míg véleményezte a népe-sedés fokozottabb előmozdítása miatt a nép egyes fiainak a népesedés fokozá-sának előmozdítására való képességének megszüntetését.

Paradoxonnak hangzanak ezek, de statisztikai, német statisztikai adatokon alapszanak.

A hitleri törvényhozás ugyanis a kö-vetkező hipotézisekből indul ki:

1. Amíg az egészséges, degeneráció-tól mentes, józan családnál egy gyer-eket látunk, vagy még inkább egyet sem, addig éppen a terheltek felelőtlenül tovább szaporodnak, úgy, hogy a beteg, antiszociális utódok a társadalom egyre növekvő terheivé válnak.

2. A német statisztika szerint eddig, amíg az egészséges német családoknál, de különösen a tanultabb, intelligensebb rétegnél, tehát éppen a legértékesebbnél átlagban két gyermek van (ami nem fajszaporítás, csak fajfenntartás) — addig a gyengeelméjűeknél és egyéb öröklött betegségben szenvedőknél ismét átlagban egy családra 3—4 gyer-mek esik, (ami már szaporítás és nem csupán fenntartás). A nemzet értékes rétegét így az értéktelen fel fogja emészteni.

3. Anyagi kérdés. — Az elmeeny-gék, elmebetegék és egyébként terheltek évente milliókat fogyasztanak ab-ból, amit egészséges, a gyermekeknek örülni tudható családoktól az adók kü-lönböző fajtaival a köz elvon és a be-tegek gyógyítására és ápolására fordít. Mindezeket a kérdéseket a németek a sterilizáció intézményes bevezetésével akarják megoldani és evégből hozták és léptették életbe a január 1-től hatá-lyos törvényt.

De nagy vonásokban a következőket tartja szem előtt:

Meghatározza pontosan, milyen be-tegségek azok, amelyek miatt sterilizá-ciónak van helye. Ide veszi a súlyos al-koholizmusban szenvedőt is. Az operá-ciót maga a sterilizálandó kérheti első-sorban, azután a hatóságos orvos és bár-

mely kórház, gyógyintézet vagy javító-intézet. Az eljárásra külön bíróság ala-kult. A tárgyalás nem nyilvános. Ta-nuk és a szakértők kihallgatása mellöz-hetetlen. Az orvosokat az orvosi titok-tartás nem kötelezi, tartoznak vallomást tenni. Az elrendelt operáció meghatáro-zott intézetekben és csak a jogerős, többé semmilyen címen meg nem tá-madható határozat alapján eszközölhető. Az operáció lefolyásáról az orvos pon-tos és részletes, írásbeli jelentést tar-tozik bemutatni. A törvény végrehaj-tási utasítása az orvosok részére kis könyvtárterjedelmű blanketta típusokat szerkesztett. A törvényszéki eljárás költségei nem az operátat, hanem a kinstárt terhelik. Az operáció költsé-geit, biztosítottoknál a betegpénztár, másoknál a szükséges mértékű kiadá-sok erejéig a kinstár és csak a szük-ségeket meghaladó, mondjuk luxus kivittel járó költségeket viseli a me-goperáltató. Az operáció mellözendő, ha az életveszéllyel járhat. A törvényszéki eljárásban az orvos titoktartási kötele-zettségének felfüggesztését compen-sálja, hogy az orvosi műtétnél résztvevő valamennyi személyt szigorú titoktartás köti.

Öröklődő betegség fennforgása ese-tén is két általános csoport van, amikor a sterilizáció mellözhető.

Az egyikbe tartoznak azok, akik elő-rehaladott koruak, vagy egyébként ki tudják mutatni, hogy többé nem képe-sek fajszaporításra.

A másik csoportba tartoznak azok, akik vagy olyan intézetekben vannak elhelyezve, ahol az ellenőrzés szigoru-sága miatt a fizikai lehetőség idevonat-kozólag ki van zárva, vagy ha nincse-nek ilyen intézetben, úgy hajlandók az operáció elkerülése végett ilyen inté-zetbe bevonulni.

A törvény elve szép, de a kivitele gyakorlati emberekre van bízva. És hol van a megnyugtató érzés, hogy nem lehet-e majd viharos időkben bizonyos minimális kisebbségeket, apró fajokat, amelyekre ráútit a nem kívánatos bé-lyegzőt, egyszerűen két generáció alatt eltüntetni a föld színéről?

Ez a törvény csak magas és általános kultúrájú népek számára alkalmas, de reméljük, hogy egy több mint 60 mil-liós népnél a fentebb és a törvény által sokszor hivatkozott statisztikai átlag-ban magas és általános kultúrával kell számolni.

Dr. Vágó Bálint

KÖZÉPISKOLA

Az ifjuság: ígéret — „valláskülönbség nélkül”

Nem tudom, kik azok fent a zsidó hitközségnél, akik a zsidó ifjuság ügyeit intézik, kik azok, akiknek nemcsak szobájuk, íróasztaluk, süppedő foteljük, hanem valóságos hatalmuk is van, akiknek írása nem üres hivataloskodás, hanem komoly cselekvéssé váló akta — nem tudom, kik ezek, de fel kell pillantaniok a szobájuk falára, ahová valamelyik szolgálatkész altiszt naptárt szegezett. Naptárt, amelyen rikító színes számokkal ott virít az esztendő, amelynek tavaszát most éljük: ezerkilencszázharmincegy. Uraim, ha azt olvassák, hogy meg kell érteniük ennek az évszámnak a szavát, akkor nem feketetűt ujságsorok frázisa, hanem halálosan komoly szó fekszik önök előtt.

Mert nézzünk csak körül. Mindenfelé a legteljesebb virágzásban van az ifjuság nevelésének és megszervezésének kultusza. Legelőször talán az az ország fog elénk ötni, amelyik az elmúlt évben társadalmilag és gazdaságilag a legteljesebb változást szenvedte át. Az ottani rendszer — felesleges hangsúlyozni, hogy Németországról van szó — válogatás nélkül nyúlt a legbrutálisabb eszközökhöz, hogy céljait elérje — és abban a pillanatban, amikor a hatalom a ma uralmon lévők kezébe került, amikor az új emberek leültek asztalaikhoz, hozzálatott bizonytalanságban tapogatózó tömegek megszervezéséhez és elsősorban az ifjuság zárt sorokban való tömörítéséhez, mert valamennyien tudták, hogy az ifjuság kultuszának ápolása a leghálásabb, legalapvetőbb feladat. Tudom, hogy a pelda nem rokonszenves határok mögül jön, de meg kell látnunk, mert a kor szava harsog belőle.

Vagy pillantsunk délfelé, ahol egy hatalmas államférfi naggyá és erőssé tett egy országot tíz esztendő alatt. Mussolini sem feledkezett meg az ifjuságról, érett embereinek uniformitását adta rájuk és eszméiből is eléjük tett annyit, amennyit megérthettek és magukba szívhatták. Rövid idő alatt a legszélesebb körökbe terjedt szét a balillamozgalom, amelynek a Duce fiától kezdve tagja szinte minden olasz fiú egészen a legegyszerűbb munkás fiáig — természetesen szociális és felekezeti különbség nélkül.

Az Amerikai Egyesült Államok, amelynek ma, a gumidollár, a munkanélküliség tömegeinek korában is varázsos csengése van még, a ragyogó prosperitási korában szinte tulzába vitte a gyermek és az ifjuság kultiválását. Furcsa törvényeik voltak, melyek szerint a gyermek följelentette szüleit, ha rosszul bántak vele, de ezekből a tulzásokból is az világlik ki, hogy az ifjuság nevelését és ápolását mindennél fontosabbnak tartották. A gyermekétől tanulták életük legfontosabb igéjét, a „keep smiling”-nek, az örök mosolynak a törvényét és ennek az ifjuságtól tanult könnyed életfilozófiának köszönhetően sok boldog esztendőjüket.

Néhány példa ez csak, ami mindjárt eszébe jut annak, aki kicsit elgondolkodik, néhány példa csak, de megmutatják, hogy nem lehet a középiskolások problémáit megmosolyogni.

Régen volt, amikor a cselekedni tudó urak középiskolába járhattak. Azóta

alaposan megváltoztak a viszonyok mindenütt, még az iskolák falai között is. A homályosra festett ablaküvegek megakadályozták ugyan a tanulókat abban, hogy kibámuljanak az ablakon órák alatt és nézzék a napsugaras utcát, de nem tartják vissza azokat a torz széthúzást diktáló eszméket, melyek odakint divatosak mostanában, hogy az ifjuság birodalmába bejussanak. Igen, ma már úgy áll a helyzet, hogy a középiskola padjaiban is megkezdődik a szelektálódás a keresztény és zsidó diákok között és a két tábor már érleli lelkében az idők nyomása alatt azokat a fegyvereket, melyekből a későbbi féltelen gyűlölködés ered, s amelyekkel később vérbeporítják egymás nemzetépítő és gondolkodó munkára termett fejét. Pedig az iskola zöld padjai mellett egészen más fegyvereket kellene élesíteniük, olyanokat, melyekkel nem egymás összevert testére írják a kék és vörös foltok barbár jeleit, hanem amelyekkel Európa közönyös szívébe véshtetik a magyar tudás felemelő hírét.

Elmondottam előbb, hogyan érezték meg a nagy államok vezetői azt a friss, tavaszi lehetőséget, amely a középiskolás ifjuság soraiból feljük áradt, oly erősen és oly sok izzó energia kápráztató ígéretével. Érzik ezt az áradó ígéretet a mai magyar sors irányítói is. Kinyújtja majd az ifjuság felé a kormányzás a kezét, nagy, egy test- egy lélek táborba gyűjti őket és felemeli őket a napsütésbe. De azok, akik kimaradnának ebből a nagy összefogásból, megtörtén és reménytelenül kopogtatnának a hatalmas kapukon, amelyek mögül vidám lárna hallatszik. Uraim, kik a zsidó ifjuság sorsát intézik, meg kell érteniük, hogy nem szabad kimaradnunk a munkából, az ország szeretetének öleléséből, amely kijut minden magyar ifjunak — ebben a „magyar ifjuság”-ban ott kell lenniük a zsidó középiskolásoknak, mert a mi szívünkben, akik itt élünk Magyarországon zsidók, nem választhatja szét százezer lázító plakát sem a magyar és a zsidó fogalmát.

Az alsó osztályokban a gyereklélek

ezerszínű prizma úgysem engedi be az iskolákba a gyűlölködés halálugarát, a fiatal gyerekek között a hittanóra és az együtanulás karöltve terjeszti a szeretet szellemét. Ezért hát tovább kell vinni ezt a szellemet a legfelsőbb osztályig, hogy az iskolák kapui szétválaszthatatlan ifjú tömegeket küldjenek az egyetemek, majd az életpályák utcaiba. És ezért kell közbelépni mindenkinek, akinek hatalom van a kezében, hogy összemegítse, összekovacsolja a különböző vallású ifjuságot, hogy senkinek, aki végigné a középiskolás ifjuság zárt sorain, eszébe ne juthasson: „itt zsidók vannak — amott keresztények” — nem, csak az juthat majd az eszébe: „mennyi ifjú — mennyi magyar”. Össze kell hát melegíteni, minden középiskola mindenféle vallású minden tanulóját: gyertek, dolgozzatok, tiétek a jövő. Szétfutás, széthúzás helyett a nagy összelelkezést kell valóssá váltani, korán, ifjak közt, akik nemcsak testben, de lélekben is fiatalok — a középiskolákban. Uraim, nem a keresztények, nem a zsidók sorsáról van itt szó. Nem, ezek mögött egy sokmillió ország boldogsága várja a beteljesülést.

Ervin János
gimnázista.

Palesztina és a technika

Vessünk egy futó pillantást Erec-Jiszráél (Palesztina) technikai fejlődésére, a kiaknázatlan lehetőségekre és mindezek alapján mérnökök ereci elhelyezkedési alkalmaira.

A föld meghódításának, a földhöz való visszatérésnek jegyében indult meg tizenöt éve és folyik ma is a munka s így érhető, hogy a kultur-mérnöki munka áll előtérben. Az első években a mocsarak lecsapolása volt az építő munka feladata, melyet áldozatkész chalucaink úttörő segítségével sikeresen megoldottunk. Ma az öntözés problémája vár kielégítő megoldásra. Erec 6-7 hónapig teljesen lecsapódás nélkül marad, a csapadék eloszlása tehát időben igen egyenlőtlen. Az öntözés a zsidó kolóniákon (a folyóktól messzefekvőkön) kutak ásásával és 8-80 m. mélységből motorral hajtott szivattyúk alkalmazásával történik, ami Blake G. S. Blake: Geology and Water Resources of Palestine, kutatásai szerint nem a leggazdaságosabb megoldás. Szerinte az 50—100 m./sec. vizet szállító Jordánnal kellene még a távolabb fekvő kolóniákat is öntözni, amihez egy tervszerű csatornázásra van szükség. E téren mindenképen nagy feladatok állnak a zsidó technika előtt annál is inkább, mert öntözéssel hatalmas, ma lakatlan és műveletlen területek növelhetők a zsidó bevándorlás lehetőségét.

A közlekedés terén nagy fejlődést, de még nagyobb lehetőségeket látunk. A most épült haifai kikötő megnyitása (1933.) óta Erec mindinkább maga felé vonzza a Közel-Kelet kereskedelmi forgalmát, sőt az építés befejezéséig is már erősen emelkedőben volt a tengeri forgalom.

A vasuti forgalom csak külföldi vonatkozásban jelentős (Haifa-Aleppo-Konstantinápoly, Haifa-Mossul és az építés alatt álló Haifa-Bagdadi vonal), míg belföldi viszonylatban az autóforgalomnak, tehát utak építésének van

jövője. Az elsőrendű utak 902 km-t a második és harmadrendűek 1362 km-t tettek ki 1931-ben. Az autók, teherautók és motorkerékpárok fejlődése:

1922	400 drb.
1924	891 drb.
1926	2306 drb.
1928	2627 drb.
1930	3189 drb.
1932	4381 drb.

Ma tehát Erecben az autóknak a lakosságra vonatkoztatott sűrűsége nagyobb, mint Magyarországon! (Minden 167 emberre egy motor.)

Az építkezések száma különösen az utóbbi időben emelkedik rohamosan, amikor már a mezőgazdasági bevándorlás mellett a városi lakosság, a kistökések bevándorlása is mind jelentősebb lesz. Az erős fejlődésben lévő városokat így legelsősorban Tel-Avivot állandóan épülő házak gyűrűje veszi körül. Itt tehát a mérnök ismét nagy munkaterületet talál.

A vegyész-mérnöki munka szempontjából rendkívül fontosak a Holt-tengernek ma még csak kis mértékben kiaknázott ásványi kincsei:

Konyhasó 11.000 millió tonna, Chlorkálium 2.000 millió tonna, chlór-nátrium chlór-magnezium 22.000 millió tonna, magnéziumbromid 980 millió tonna, valamint a petroléum, földgáz, aszfalt és bitumentartalmú mészkő.

TELEFONHÍVÓ: VÁRADI GYÖRGY

42
5
95

Kárpitos, diszító és lakberendező

Elvállal mindennemű kárpítózott butorok, úgymint: Berzsely-, uri- és angol bőrgarnitúrák, fotelok, rekamierek, sezlonok, matracok, ruganyos ágyceteket készítését valamint teljes lakberendezéseket a legjobb és legmodernebb kivitelben.

BUDAPEST SIP UTCA 16-18 Független készítését és feltevést vállalom.

1920. óta folyik erősen a kárium és brom kiaknázása az 53 m. mélységből felszivattyúzott vízből. Nagy és állandó emelkedést mutat a kálium kivitele.

A vegyipar terén különösen a szappanipar (export Egyiptom és Szíria felé), az építőanyag előállítás (legnagyobb a „Nesher” cementgyár 1925. óta 400 munkással) és az olajipar (legn. a Shemen r. t. 1925. óta 200 munkással).

A gépészmérnöki munka szempontjából Erec elektrifikálása a legjelentősebb. Legnagyobb erőmű az 1932-ben megnyitott vízierőmű, amely a Jordán 30 méteres esését használja ki.

Amint látjuk Erec, bár az országépítésnél a hangsúly a mezőgazdasági munkán van, erős technikai fejlődést és igen nagy lehetőségeket mutat, amit Európa és Amerika gazdasági pangása idején sokra értékelhetünk. Ma Erecben közel egy éve olyan konjunktúra van, ami szinte elszigetelve és egyedül áll az egész világon. Azonban egy konjunktúra sem tarthat örökké. Ez nem lehet alapja az országépítésnek és Erecnek nincs szüksége azokra, akiket csak ez vonz. Erecbe ne azok menjenek ki, akiket csak a saját szempontjaik vezetnek, hanem akiket az országépítésben való részvétel ösztönöz akaratára vezet, mert Erec nem a zsidó egyén, hanem a zsidóság kérdéseinek megoldását célozza.

Erdélyi László

A „Technikus Társaság” Epstein Tibor ösztöndíj"-át 60 pengő értékben 3 egyenlő részre osztotta és Berkovits Adolf, Körösi Mátyas és Lebovits József műegyetemi hallgatók részére adta ki.

— **A relativitásról.** Strasser V. Benő, a zsidó fiú és leánygimnázium fizika tanára óriási közönség előtt tartott nagyszerű előadást a relativitásról Társaságunk meghívására. Előadásában rámutatott arra, hogy a fizikusoknak mindig az volt a törekvésük, hogy abszolút nyugalomban levő rendszert keressenek, amelyre a mozgásokat aztán vonatkoztatják. Ezt először a földdel mereven összekötöttnek képzelt koordináta-rendszerben vélték megtalálni (Ptolemaios). Később a Napot gondolták mozgulatlanak (Kopernikus), majd mikor felfedezték a naprendszer mozgását, az éther, a fény hordozóját kísérelték meg nyugvó rendszernek tekinteni. Ennek is kimutatta tarthatatlanságát Fizeau és Michelson ellentmondó kísérlete és Lorentz végezte el a számításokat arra vonatkozólag, hogy a távolság, valamint az időtartam (eddig abszolútnak vélt mennyiségek) a sebességtől mennyiben függenek. Ő azonban ennek a felfedezésnek horderejét nem vette észre és nem is tért el a newtoni mechanikától, csak egy pót-fejzettel vélte kiegészítendőnek. Einstein 1906-ban fejtette ki az u. n. speciális relativitás elméletét, amely egyes vonalú egyenletes mozgást végző rendszerekre vonatkozik. Ő itt kifejti, hogy egyetlen fizikai abszolút — maximális terjedési sebesség — melyet történetesen a fény él. Kimutatja többek közt, pl. az egyidejűség relativ voltát is, illetve annak meg nem állapíthatóságát. Megdönti a newtoni mechanikát, illetve jogos területére a hétköznapi használatára szorítja vissza és megmagyaráz jelenségeket az elektromosság terén, amiket előtte nem tudtak megmagyarázni, éppen, mert a villamoságban a fény terjedési sebességéhez közelebb álló sebességek szerepelnek s ilyen körülmények között a newtoni mechanika felmondja a szolgálatot. Később kidolgozta Einstein az általános relativitási elméletet, amely gyorsuló rendszerekre vonatkozik. Ez megszünteti a titokzatos, távolbaható erő, a gravitáció problémáját is. — Az einsteini felismerések az egész fizikai világgépet megváltoztatták és ha egykor túlhaladott is lesz az ő felfedezése, zseniális felfedezéseinek értékéből az sem fog levonni semmit.

— **Az 1934. évi III. t. c. az ügyvéd társadalom régi kívánságát akarta szolgálni.** Való, hogy a törvény szigorúan bünteti a zugírásokat, ezen túlmenően azonban nem segít. Az ügyvédség részére segítség is kell — nem csak védelem. Az 1934. évi III. t. c. után várja még a jogászság azoknak a lehetőségeinek a megszüntetését, amelyek a törvény keretén kívül még a zugírások kezén maradtak.

— **A falu szövetség** a jogászfisúság gyakorlati és tudományos kiképzésére népszerű jogi előadásokat rendez. Örömmel üdvözljük, mint első törekvéseket ezen a téren.

VIDÉKI ELŐFIZETŐK példányaihoz postatakarékpénztári csekklapot mellékelünk, fővárosi előfizetőinket pedig arra kérjük, hogy vagy 39.391 számú csekk-számlánkra utalják át előfizetési díjukat, vagy a náluk jelentkező pénzbeszedőnknek bélyegzőnkkel ellátott nyugta ellenében fizessék ki díjukat.

Minden magyar, német és angol nyelvű **k ö n y v** Megjelenés után azonnal kikölcsönözhető

Gondos Sándor
„zsidó és modern kölcsönkönyvtár”-ából
BUDAPEST VI., ANDRÁSSY UT 67.
Vidékre is kölcsönzünk

H I R E K

— **Óbudai Freudiger Ábrahám.** A Pesti Aut. Orth. Hitközség most ünnepli meg óbudai Freudiger Ábrahám 20 éves elnöki jubileumát. A kiváló elnök nevéhez igen sok fontos zsidó intézmény alapítása fűződik. Eddigi működése nemcsak hitközségére, de az egész magyar zsidó ifjúság számára is értékes kihatással áldást és megértő szeretetet jelentett. Jubileuma alkalmából a „Zsidó Diák” őszinte örömmel csatlakozik az ünneplők sorába és ez úton fejezi ki jókívánatait.

— **A pécsi Erzsébet Tudományegyetem** nemzetközi jogi intézete fasiszta anketót tartott. Arnoldo Volpicelli, pisai egyetemi tanár a fasiszta érdekképviseleti állam és az egyén viszonyairól tartott előadást, míg Sipéki Balás Károly budapesti egyetemi tanár „A szociálpolitika új útjai” címmel adott elő.

— **A Színnyei Társaság** ez idén rendezte meg fiatal magyar művészeink alkotási kiállítását. A kiállítás gyönyörű sikerrel záródott részünkre, ugyanis három kollégánk nyert díjat.

Szin György a MIEFHÖ-Művész-Társaságának elnöke nyerte az 1935. évi tanulmányutazási díjat, míg **Amos Imre** és **Anna Margit** egy-egy művét ugyancsak díjjal tüntették ki.

— **A román parlament tanügyi bizottsága** most tárgyalta le az érettségi és kisérettségi módosításáról szóló törvényjavaslatot. A kisebbségi felekezeti iskolák növendékei úgy az érettségi vizsgán, mint a IV. osztály elvégzése utáni kisérettségén, állami tanárokból álló bizottság elé kerülnek és nem a saját tanáraik előtt vizsgáznak. Ezekbe a bizottságokba az illető intézet csak két-két tagot delegálhat. — Nyilvánvaló ennek az intézkedésnek **kisebbség ellenes éle.** Az állami iskolák növendékei mindenkori saját tanáraik előtt vizsgázhatnak, viszont a magyar felekezeti iskolák növendékeit idegen bizottság elé állítják **s ezzel a legsúlyosabban megsértik az egyenlő elbánás elvét.** Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy elnéptelensék a kisebbségi középiskolákat.

— **Az elmúlt napokban** avatták fel Rechoboth-ban (Jeruzsálem) a **Weizmann** professzor vezetésével álló kémiai intézetet. Rechoboth-ban már működik egy kísérleti, mégpedig mezőgazdasági kísérleti intézet, melynek vezetője Volcan professzor. — Az új kémiai intézetet egy Loeffl nevű angol cionista építtette fel, aki egy tragikus baleset folytán elvesztette egyetlen fiát. Emlékének megörökítésére ajánlotta fel a zsidó Palesztinának, hogy egy kémiai intézetet állít fel, melyet a legmodernebb műszerekkel szereltetett fel és az intézet költségvetését is biztosította az első évekre.

— **Megalakult az Egyetem Barátainak Szövetsége.** Hetekkel ezelőtt Serédi Jusztinián hercegprímás kezdeményezésére akció indult meg, hogy a Pázmány Péter Tudományegyetem alapításának háromszázéves jubileuma alkalmából rendezendő ünnepségek előkészítésére és az egyetem további támogatására az egyetem doktoraiból és a közélet előkelőseiből szövetséget alakítsanak. Az elmúlt napokban már meg is tartották az al-

kuló gyűlést. A megnyitó beszédet Serédi Jusztinián hercegprímás mondotta, körvonalazta a szövetség céljait és a jubileumi ünnepségek előkészítésén kívül abban fejezte ki hivatását, hogy az egyetemmel szemben sok helyütt tapasztalható ellenséges hangulatot ellensúlyozza és morális támasza legyen az alma maternek a nyilvánosság előtt. A megjelent előkelőségek közül többen szólaltak fel, majd Martin Aurél dr. professzornak az alapszabályokról szóló referátuma után a szövetséget megalakultnak nyilvánították. — A szövetség élére a hercegprímás Degré Miklós itélőtáblai elnök és Ifjabb Wlassics Gyula báró kerültek.

— **Május 1-én** lép életbe Romániában az új filmrendelet, amely a moziokat arra kötelezi, hogy kivétel nélkül valamennyi műsorukban legalább 600 méter kulturfilmet adjanak. — Hétköznapiakon 18 éves korig kiskorúak egyáltalán nem látogathatják a mozikat.

— **A vallás- és közoktatásügyi miniszterium** 1934—35. évi költségvetése szerint a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem teljes költségvetési előirányzata 5.460.000 pengő (a múlt évben 5.670.000 pengő volt). A szegedi egyetemé 2.028.000 pengő, a debreceni egyetemé 2.400.000 pengő, a pécsi egyetemé 1.997.000 pengő, a József műegyetem előirányzata pedig 2.550.000 pengő. — A főiskolát végzett ifjúságnak ideiglenes foglalkoztatásával kapcsolatban felmerülő költségekre 825.700 pengő új költségvetési tételt állított be a kultuszminiszter. Az előirányzat szerint tehát mintegy 800 diplomás foglalkoztatása válik lehetővé. — Az 1935-ben megtartandó főiskolai világversenyegek előkészítése és rendezésének költségeire 35.000 pengőt irányoztak elő.

— **A kolozsvári gyógyszerészeti karról** a gyógyszerész oktatás központosításáról szóló törvényjavaslat értelmében Bukarestbe helyezik át.

— **Gyászjelentés.** A műegyetemi ifjúság a parte-cédulák szabályos alakjában és tipográfijában nemrég a következő szövegű gyászjelentést küldötték szét:

Mi, fiúk, unokái, dédunokái, ükunokái fájdalommal megtört szívvel jelentjük, hogy mindnyájunk által forrón szeretett Alma Materünk, **M. Kir. Műegyetem** életének 151. évében világhírűnek és életerejének teljességében, tiltott műtét következtében rövid, de kinos szenvedés után hirtelen elhunyt. Temetése e hó 22-én az Országház épületében történt. Halotti beszédet mondotta: **Hóman Bálint** kultuszminiszter, Söpkéz Sándor és Bud János műeg. ny. r. tanárok. — Emléked örökké élni fog. Áldás és béke poraira. Feltámadunk! A rokonság (mérnöki társadalom) nevében: A Műegyetem ifjúsága. — Részvényilvánításokat kérjük mellőzni.

— **A francia ügyvédek** hivatalos szervezete ellenőrző ügyvédekét küld ki a bécsi szociálista per tárgyalására. Az ügyvédek feladata annak a felülvizsgálata lesz, hogy a tárgyalások lefolytatása megfelelő-e a törvényes követelményeknek.

— **A román közoktatásügyi miniszter** legutóbbi kijelentése szerint az erdélyi magyar jogászfisúságot a lakosság számáránya szerint állami hivatalokban — fogja elhelyezni.

A MIEFHÖE új pártoló tagjai:

Horváth Miksa, V. Visegrádi-u. 62.
Róth Manó, V. Váci-út 34. Weisz Klára, Király-utca 13. Ifj. dr. Vajda Jenő, V. Váci-út 66. Bruck Andor, V. Pozsony-út 4/c. Mestitz Pál V. Tátra-utca 15/b. Szabó Éva, V. Bálvány-utca 12. Dr. Kemény Sándor, IV., Gr. Tisza István-utca 18. Dr. Szabó Ferenc, V. Árpád-u. 12. Dr. Spitzer József, V. Lipót-körút 5. Mittler József, V. Rudolf-tér 1. Dr. Ernyei Zoltán, V. Honvéd-utca 18. Glück Félix, VII., Hunyadi-tér 8. Glück Richárd, VII., Hunyadi-tér 8. Dr. Farkas Samu, V. Tátra-utca 8. Márkus György, V. Lipót-körút 6. Back Sándor, VI., Podmanický-utca 12. Dr. Aszódi Zoltán, VII., Károly király-út 3/a. Ungár Testvérek, VII., Király-utca 14. Kárász Márton, II., Bécsi-út 4. Özv. Fuchs Samu, VI., Paulay Ede-utca 41. Böhm Nánán, VII., Dó-utca 89. Reisz Mór, VII., Rákóczi-út 36. Elek Alajos, Nyirbátor. Dr. Révész Gyula, Nyirbátor, Polacsok Fülöp. Nyirbátor, Piac-tér 7. Budapesti Ruhaház, Nyirbátor. Dr. Párkány Frigyes, V., Aulich-utca 5. Löwy Hugó és társa, V., Szent István-tér 10. Dr. Novák Nándor, V., Tükör-utca 5. Dr. Glücksthal Andor, V., Akadémia-utca 3. Dr. Weisberger Imre, V., Sas-utca 24. Rác Kornél, VI., Munkácsy-utca 15.

~~~~~  
**Nem elég, ha olvasod, — vásárolod és terjeszd is a Zsidó Diákot!**  
~~~~~

Ingyen szerelem

a hálószobájában, ágyánál, asztalánál, kívánságára bárhol a villanyát, ha műszer-munkát, gépjávitást, találmányokhoz való modellek készítését, mechanikába vágó lakatos munkát, tömegcikkgyártást és minden a háztartásban előforduló fémmunkálatokat nálam rendel meg. Bádógos műhely külön helyiség

ACZÉL EDE Alapítva: 1910
Precíziós MŰSZERÉSZ mester
Gépjávitó és szerelő műhelye
BUDAPEST VII.
Klauzál tér 13. Dob utca 45. szám

„ZSIDÓ DIÁK”
Magyar zsidó egyetemi hallgatók lapja.
Megjelenik évente tizszer.
Előfizetési ára egy évre: 2.— pengő.
Intézményeknek: 10.— pengő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Lipót-körút 13. szám I. 6.
Telefon: 13—2—69.
Postatakarékpénztári csekkszám: 39391.
Szerkesztőségi órákat tartunk: minden csüt. este 7—8-ig, a MIEFHÖE (Királyi Pál-utca 9. félelelet) hivatalos helyiségében.
Kéziratokat nem adunk vissza.
Minden cikkért szerzője felel.
Felelős szerkesztő és kiadó: **Óri László.**
Springer-nyomda, VII., Bethlen-utca 33.